

SAMARBEIDE I MISJONSFORSKNINGEN

Det er i år hundre år siden den første evangeliske misjonskonferansen ble holdt. Vi sikter til det amerikanske misjonsmøtet i New York i 1854. Det kom i stand på initiativ av Alexander Duff, den store skotske India-misjonæren (som det året besøkte U.S.A. og Canada). Det ble også på en inspirerende måte ledet av ham. Ja, han var konferansen. De vedtak som ble gjort, var alle ført i pennen av Duff og ble forelagt konferansen av ham.

Et av disse vedtakene gjaldt misjonsundervisningen ved de teologiske fakultetene og presteskolene. Dette var en sak som lå Duff særlig på hjertet. Gjennom hele sitt liv kjempet han energisk for den. Selv ble han i sine siste år den første professoren i misjonsvitenskap i kirkens historie (New College, Edinburgh). I resolusjonen om misjonsundervisningen heter det at de teologiske studentene må få øynene opp for «storheten og herligheten i arbeidet for verdens evangelisering» og bli ført dit hen at de lærer å se på dette arbeidet som «den høyeste plikt og det største privilegium». Ved samtlige presteskoler bør en innføre som fast fag «misjonsteologi» («evangelistic theology»), dvs. en undervisning i kirkens rett og plikt til å drive misjon, dette arbeids historie osv.

I de hundre årene som er gått siden dette vedtaket ble gjort, er det blitt gjort meget for den akademiske misjonsundervisningen. Særlig er en kommet langt i Amerika på dette området. U.S.A. har alene ca. tre ganger så mange misjonsprofessorater som hele den øvrige delen av den protestantiske verden sammenlagt. Men en god begynnelse er gjort også i Europa, inkl. de nordiske landene. Med hensyn til de siste har universitetene i København, Lund og Uppsala samt Menighetsfakultetet i Oslo

i flere år hatt lærerstillinger i misjonshistorie, resp. misjonsvitenskap.

Men ikke bare det. Parallelt med utviklingen av den akademiske misjonsundervisningen — og for en stor del som en direkte frukt av denne — har det vokst fram en virkelig misjonsvitenskap. Banebryteren for denne var den store Gustav Warneck, Tysklands første misjonsprofessor (Halle). Tyskland var lenge det landet som førte an i misjonsforskningen, men i de senere desenniene har i stigende grad også andre land ytet bidrag til dette arbeidet. Som resultat av den innsatsen som er gjort, foreligger det i dag en vitenskapelig misjonslitteratur som i sannhet er imponerende både i kvalitet og omfang. Jo mere en beskjeftiger seg med denne litteraturen, dess mere overveldet blir en av det storverk som her er øvd.

Men det er én ting vi savner i misjonsforskningen i dag. Og det er *samarbeid*. Vi taler her om den evangeliske misjonsforskningen. I det katolske granskingsarbeidet når det gjelder verdensmisjonen — et arbeid som i vitenskapelig dyktighet nok må sies å overgå det evangeliske — er det en ganske annen kontakt mellom forskerne. Visstnok er det i den senere tiden også i de evangeliske kirkene gjort forsøk på å føre misjonsvitenskapsmennene nærmere sammen. Vi tenker i denne forbindelsen særlig på hva det har betydd at Det internasjonale misjonsråd siden 1947 har hatt en egen sekretær for studie- og forskningsvirksomhet. Men det trengs etter vår mening også andre tiltak — og vi vil kort nevne ett av disse her.

Først imidlertid et ord om det internasjonale forskningsinstituttet for misjonsspørsmål som vi slo til lyd for i dette tidskriftet for et par år siden (jfr. årg. 1951 s. 6 f.). Vi er fremdeles overbevist om at et slikt institutt er ønskelig, og at det før eller senere vil bli grunnlagt. Men foreløpig er det kanskje klostet og riktigst å samle seg om selve kontaktetableringen, m.a.o. å få i stand — med enkle men effektive midler — et samarbeid mellom de forskjellige instansene for misjonsforskning som etter hvert er blitt opprettet rundt om i verden.

Det kan ikke være tvil om at der er et virkelig behov for et

slikt samarbeid. Som stillingen er, kjenner vi hverandre ofte bare av navn. Vi vet som regel svært lite om den virksomheten vi hver for oss driver, og som dog gjelder en og samme sak. Vi har ganske sikkert meget å lære av hverandre. Gjennom samdeling av idéer og erfaringer og gjennom en viss samordning av bestrebelsene vil vi kunne nå meget lengre enn vi gjør nå — uten å gå til ekstra foranstaltninger og uten i nevneverdig grad å øke utgiftene til dette arbeidet.

Men før vi går videre, burde vi vel nevne noen av «de forskjellige instansene for misjonsforskning» som ble antydnet ovenfor. Der er en hel del av dem. Der er for det første spesialbibliotekene for misjonsforskning (Yale, Hartford og New York i U.S.A.; Birmingham i Storbritannia; Halle og Marburg i Tyskland; Århus i Danmark; osv.). Der er for det andre instituttene, selskapene og utvalgene — betegnelsene er forskjellige for de forskjellige landene — for misjonsforskning (Tyskland, Nederland, Danmark, Sverige, Norge, Storbritannia, U.S.A., India o. fl.). Der er for det tredje seriene av misjonsvitenskapelige publikasjoner som de fleste av de nevnte instituttene osv. utgir (og også andre, som f. eks. Det internasjonale misjonsråd). Og endelig har vi de mange professorene (og andre lærere) i misjonsvitenskap, de mange misjonærene som arbeider med forskningsoppgaver osv.

Det skulle si seg selv at et nærmere samarbeid på dette området er i høy grad nødvendig. La oss først se litt på hvordan et slikt samarbeid eventuelt vil arte seg for de nordiske landene.

Det ville være verdifullt om vi som samarbeids-organ for de forskjellige misjonsvitenskapelige tiltakene i Sverige, Danmark og Norge (samt Finnland som selvsagt også bør bli med her) får et «Nordisk utvalg for misjonsforskning». Av oppgaver for dette utvalget, hvis eneste eksistensrett vil være kontakt gjennom konferanser, korrespondanse osv. til gjensidig hjelp og inspirasjon, kan eksempelvis nevnes: Utgivelse av et nordisk misjonsleksikon, utgivelse av en håndbok i misjonsvitenskap (med særlig sikte på misjonærer), utgivelse av et misjonsvitenskapelig årsskrift, utarbeidelse av en misjonsvitenskapelig sam-

katalog (for Norden), utarbeidelse av bibliografiske veiledninger til misjonsforskningen (som helhet), utdeling av stipendier til misjonsforskning osv. Særlig vil vi understreke ønskeligheten av at vi får et misjonsleksikon. Hvor gledelig det i og for seg er at de forskjellige teologiske oppslagsverk som er kommet ut i de siste årene (bl. a. Illustreret Religionsleksikon og Nordisk teologisk oppslagsbok) har tatt med så pass meget misjonsstoff som de faktisk har, kan disse verkene på ingen måte erstatte et virkelig spesialleksikon for misjonsspørsmål. Vi trenger et slikt leksikon. Og vi må få det snart.

Men det samarbeid i misjonsforskningen som vi her går inn for, må omfatte samtlige evangeliske tiltak på dette området. Vi må bevisst sikte på et verdensfellesskap, en internasjonal sammenslutning for vitenskapelig misjonsforskning. Det ville være naturlig at en slik sammenslutning kom i stand på et møte hvor de forskjellige instanser og interesser i dette arbeidet var representert. En slik verdenskonferanse for drøfting av misjonsvitenskapelige spørsmål kan vel tidligst holdes i 1956.

Egede Instituttet har tatt initiativet til et nærmere samarbeid i misjonsforskningen langs de linjene som er skissert ovenfor. «Ex unitate vires» heter et gammelt latinsk ord. Samhold er styrke!

O.G.M.